

PUBLICITAT

BRAU EDICIONS

www.brauedicions.com

*Amb dibuixos de
Toni Llobet*

**Flora i fauna
dels parcs naturals
de Catalunya**

Alt Pirineu | Cap de Creus | Delta de l'Ebre | Montseny | Aiguamolls de l'Empordà
l'Albera | Parc del Foix | Montnegre, Corredor, Serralada Litoral i Serralada de Marina
Els Ports | Aigüestortes i Estany de Sant Maurici | Sant Llorenç del Munt i l'Obac

A la natura, deixa't guiar

iaeden

butlletí núm. 147

INSTITUCIÓ ALTEMPORDANESA PER A LA DEFENSA I ESTUDI DE LA NATURA

Disseny: Marta Such

**FOC
AL
COR**
SALVEM
L'EMPORDÀ

tardor
2012

INSTITUCIÓ ALTEMPORDANESA PER A LA DEFENSA I ESTUDI DE LA NATURA

Butlletí de la IAEDEN

Número 147 - Tardor-12

Editat per la Institució Altempordanesa per a la Defensa i Estudi de la Natura (IAEDEN), entitat independent sense afany de lucre i membre de la Federació Ecologistes de Catalunya.

Apartat correus 245 Figueres
Tel.: 972 67 05 31
e-mail: iaeden@iaeden.cat
web: www.iaeden.cat

Composició de la Junta Directiva de la IAEDEN:

President: *Salvador Jover*
Secretària general: *Anna Albó*
Tresoreria: *Vicenç Serradell*
Vocals: *Carme Bosch, Esteve Robleda, Marta Ball-llosera, Leonel Manso, Sílvia Guitart, Llorenç Pascua, Montserrat Pascual, Xavier Vizcaino, Lluís Benejam, Ignasi Batet, Sandra Saura, Joan Martí, Joaquim Guillamet, Bàrbara Schmitt, Mònica Pepa, Ariana Seglar.*

Han col·laborat en aquest número: *Anna Albó, Lluís Benejam, Ramon Caralt, Neus Giró, Llorenç Pascua, Montserrat Pascual, Remena-rocs, Esteve Robleda, Sandra Saura, Bàrbara Schmitt, Ariana Seglar, Xavier Vizcaino.*

Disseny i fotos (Ll. P.):
Llorenç Pascua

Composició de textos:
Fotocomposició Roger - Figueres

Imprès a:
Gràfiques Canigó

Imprès en paper ecològic

IAEDEN no comparteix necessàriament les opinions expressades en les col·laboracions signades pels seus autors.

© 2012, IAEDEN

S U M A R I

Portada:	
Foc al cor, Salvem l'Empordà.	1
Sumari	2
Editorial	3
Calendari d'activitats	4
Salvem l'Empordà.	7
Memorial Albert Ramon Estarriol	10
Grup d'esplai Remena-rocs.	12
Custòdia agrària a l'Empordà	14
Reflexions d'en Ramon	16
Rio+20; un pas més a prop del col·lapse de la nostra civilització	18
Llibre recomanat:	
El canvi climàtic; els millors llibres sobre la pitjor amenaça	20
Butlleta d'inscripció	23

Les aportacions econòmiques a favor de IAEDEN-SALVEM L'EMPORDÀ es poden fer a la caixa UNNIM, compte núm. 2059-0825-54-8000030948 (Les persones que vulguin desgravar de l'IRPF aquestes aportacions i/o la quota de soci, ens han de fer saber el seu DNI)

amb el suport de:

Ajuntament de Figueres
Alt Empordà

Medi Ambient

EDITORIAL

A l'assemblea de les darreries de juny ho teníem clar. Hauríem de dedicar l'estiu a fer campanya contra l'intent de la Generalitat d'aprovar el nou Pla de les Zones de Desenvolupament Prioritàries (ZDP) d'energia eòlica que només té en compte una nova planificació i no pensa en els parcs ja aprovats o en tramitació. Una vegada més, la Generalitat ha presentat un pla que prioritza els interessos i beneficis de les companyies elèctriques per davant de l'interès del territori i la gent que hi vivim. Encara que des dels moviments ecologistes, els alcaldes, el Consell Comarcal i els empresaris del sector del turisme insistim que s'ha d'obrir el debat sobre la ubicació dels molins, la Generalitat, una vegada més, ha tirat pel dret. L'estiu l'havíem de dedicar a aquest tema i a reclamar que, si realment s'han d'acabar posant molins de vent, aquests han de quedar restringits a zones ja degradades.

Tot i així, el foc ho va canviar tot. De cop una espurna, juntament amb la calor i una tramuntana intensa, va devastar milers d'hectàrees de la comarca. La gent ens va començar a demanar que opinéssim i actuéssim; i vam decidir iniciar la campanya "Foc al Cor, Salvem l'Empordà!" que exposem en aquest butlletí. Aquest foc ha mostrat diferents aspectes que són interessants. Primer, el foc va ser molt difícil d'aturar, no tan sols per la tramuntana del primer dia, sinó també pel model de desenvolupament territorial que hem patit els últims anys: abandonament de l'activitat agrícola i l'activitat forestal, urbanitzacions disseminades,... que dificulten el treball d'extinció dels bombers. Segon, ha quedat demostrat que, com nosaltres diem des de fa temps, "el paisatge empordanès ens alimenta". No només ens alimenten els productes que cultiven els pagesos (de qualitat i prop de casa nostra estalviant transport), sinó que tenir un paisatge bonic i ben conservat atrau els visitants. Som una comarca que viu principalment del turisme, així la conservació del nostre paisatge és imprescindible; tots sabem que les reserves d'hotels i restaurants després del foc van baixar. Si volem mantenir viu l'Alt Empordà l'hem d'estimar i preservar, ja que mantenir un paisatge en condicions és vital per no matar la gallina dels ous d'or! La bombolla urbanística, la cultura del totxo i la poca planificació de la implantació de l'energia eòlica a la comarca només ens degrada la comarca i el paisatge que tots estimem, el paisatge que ens alimenta.

El foc ha estat devastador i tràgic. Especialment per les quatre vides humanes que s'ha emportat. Però pel que fa a l'impacte ambiental, tinguem clar que és molt més greu el que s'ha fet amb el totxo i el ciment les últimes dècades a la nostra comarca que no pas aquest foc. Els suros i les alzines rebrotaran. En canvi, el territori enterrat sota el fals progrés costarà molt de recuperar.

CALENDARI D'ACTIVITATS

- **Divendres 19 d'octubre. Sopar de la campanya “Foc al Cor, Salvem l'Empordà!”**
Dins la campanya “Foc al Cor, Salvem l'Empordà!”, el proper divendres 19 d'octubre, a les 9 del vespre a la Societat de les Escaules, realitzarem un sopar, cuinat per en Pitruc, a base d'amanida, fideuada i castanyes. També hi haurà música en directe per tancar la vetllada. El preu és de 10 euros i ho heu de reservar a: (iaeden@iaeden.cat)
Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.
- **Diumenge 21 d'octubre. XII Fira Infantil de l'Intercanvi**
Com cada any, la IAEDEN celebra la Fira Infantil de l'Intercanvi a la plaça Josep Pla de Figueres, i que inclou les següents activitats: 1) Intercanvi de Joguines: volem transmetre als nens el gust per l'intercanvi sense utilitzar diners, fomentant-los la reutilització, el reciclatge i la reducció. 2) Concurs de Joguines Recicladades: abans de la fira, els nens i les nenes participants poden construir-se joguines amb materials de rebuig com envasos, plàstics, cartrons, etc., i al final de la jornada els pares votaran els que més els hi hagin agradat. Tots els participants rebran un regal i els guanyadors, un lot de llibres ambientals. 3) Fira de l'Intercanvi per a adults de llibres, CD i DVD: amb aquesta activitat pretenem fer participar també els adults acompanyants.
Hora i lloc: a partir de 2/4 d'11 del matí a la plaça Josep Pla de Figueres, davant el Teatre El Jardí. A la una del migdia, s'entregaran els premis del Concurs de Joguines.
Organitza: IAEDEN.
- **Dissabte 27 d'octubre. Jornada dedicada a la dona pagesa, experiències de la dona lligada al món rural**
El grup de custòdia agrària organitza una jornada dedicada al paper de la dona en el món rural. S'iniciarà la jornada amb l'experiència de Mercè Lagrava i la seva formatgeria Serrat Gros situada a Ossera, al Pirineu lleidatà. Després gaudirem d'una taula rodona amb l'experiència de diferents dones que es dediquen al sector.
Data i lloc: Matí del dissabte 27 d'octubre a l'Ecomuseu la Farinera de Castelló d'Empúries.
Informació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però us agrairíem que us apuntéssiu a (agroterritori@iaeden.cat) on ens hauríeu d'enviar les vostres dades de contacte.
Organitza: IAEDEN.
- **Dissabte 27 d'octubre. Documental de viatge “En bicicletes per Islàndia: la terra dels vents constants”**
Aquest *docutruvel* és el resum d'un viatge en bicicleta per Islàndia durant el mes de juny de 2012 realitzat pels membres de la IAEDEN, Leonel Manso i Xavi Juanola. És una temptativa d'exposar quelcom semblant a un diàleg entre un element de la natura, el vent constant, i la fermesa d'una decisió: voltar l'illa d'Islàndia en un mes, creuant la coneguda pista F-35 o Ruta Kjöflur. Hora i lloc: a les 20.00 hores a espai cultural Can Met.
Organitza: IAEDEN amb el suport de l'Associació IMAGO.

- **Diumenge 11 de novembre. Sortida per conèixer els bolets**

Un any més, amb el biòleg i micòleg Daniel Siscart anirem a caçar bolets per aprendre les diferents espècies, la seva biologia i ecologia. La sortida serà només matinal, fins a les dues del migdia, i recorrerem diferents indrets de la comarca.

Hora i lloc de trobada: a les 9 del matí, a la plaça del Sol de Figueres.

Cal portar: calçat còmode, cistell i ganivet.

Inscripcions: al telèfon 972670531 i a (iaeden@iaeden.cat), places limitades.

Preu: gratuït per als socis de la IAEDEN (i Amics de Salvem l'Empordà) i 5 euros per als no socis.

Organitza: IAEDEN.

- **Diumenge 18 de novembre. 6è Mercat de segona mà**

El poper diumenge 25 de novembre, durant tot el dia a la plaça del Gra de Figueres, es realitzarà el ja tradicional mercat de segona mà de Salvem l'Empordà. Si voleu aportar objectes per a la seva venda (i així ajudar a finançar Salvem l'Empordà), podeu col·laborar aportant material. Els dies i el lloc on podeu portar les coses els anunciarem en breu a l'agenda d'activitats de la web: (www.iaeden.cat). També podeu aportar material el mateix dia del mercat.

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

Organitza: IAEDEN i GOB Menorca.

- **Dissabte 24 de novembre. Sortida de l'esplai Remena-rocs**

Durant els propers mesos de tardor, el grup d'esplai de la IAEDEN, els Remena-rocs, seguiran fent sortides per conèixer racons de la nostra comarca i la seva flora i fauna. Si hi ha mainada, d'entre 12 i 15 anys, interessada a participar-hi pot posar-se en contacte amb l'esplai a través del correu: (esplai@iaeden.cat)

Organitza: Remena-rocs (grup d'esplai de la IAEDEN).

- **Diumenge 25 de novembre. Excursió per a conèixer la finca de Baussitges, dins el Paratge Natural de l'Albera**

Visita guiada a l'explotació de vaca de l'Albera i el patrimoni natural de la finca.

Consisteix en una visita matinal per conèixer aquest espai natural de gran interès. Farem un itinerari en què combinarem el cotxe i caminarem per conèixer aquesta finca situada al bell mig del Paratge Natural d'Interès Nacional de l'Albera. En aquesta excursió, comptarem amb la presència de Marta Carola (gestora de la finca) i de Jaume Geli (guarda del PNIN de l'Albera) que ens mostraran els valors naturals i culturals d'aquest paisatge.

NOMÉS 15€

NAVEGA i CAMINA SK KAYAK

Descobreix el Cap de Creus i els Aiguamolls a peu i en caiac

- ✓ Port de la Selva - Cala Fornells
- ✓ Riu La Muga
- ✓ Riu Fluvià

Consulta'ns les dates de les properes sortides!!

Informació i reserves a reserves@skkayak.com o al 627433332

Hora i lloc: 9.30 h a l'aparcament de la cooperativa d'Espolla.

Cal portar: calçat còmode per caminar.

Inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal apuntar-s'hi trucant al 972670531 o a (agroteritori@iaeden.cat). Caldren cotxes alts per al desplaçament. Si en disposeu, feu-ho notar a l'hora de la inscripció.

• **Divendres 30 de novembre. Presentació de l'entitat als nous socis**

A les 8 del vespre del divendres 30 de novembre a Can Met (sota al local de la IAEDEN: c/ Sant Vicenç núm. 30 de Figueres) realitzarem una trobada amb les persones que s'han fet sòcies aquest any a l'entitat. És una benvinguda que volem realitzar dins d'un ambient distès. Farem una breu explicació de la història de l'entitat i explicarem com ens organitzem, per si els nous socis es volen afegir en algun grup de treball. La trobada anirà acompanyada d'un tastet de productes de custòdia agrària.

Organitza: IAEDEN.

• **Dissabte 15 de desembre. Jornada de manteniment als Estanyols del Mas Margall**

Realitzarem una jornada de manteniment de la zona dels Estanyols del Mas Margall. En aquesta ocasió, acabarem de penjar alguns dels nous rètols i arreglarem la plataforma que facilita la insolació de les tortugues de rierol.

Hora i lloc de trobada: a les 9 del matí al Mas Margall.

Inscripcions: gratuït, però cal apuntar-s'hi trucant al telèfon 972 67 05 31, places limitades.

Organitza: IAEDEN.

• **Divendres 11 de gener. Assemblea general de la IAEDEN-Salvem l'Empordà**

Com cada any us animem a assistir a la propera assemblea general de socis que es realitzarà a Can Met, el divendres dia 11 de gener. Recordeu que és molt important la implicació de tots els socis en l'assemblea anual per valorar l'any anterior i planificar les línies de treball del proper 2013.

Hora i lloc: Can Met (c/ St. Vicenç, 30 baixos) a les 7 de la tarda.

Organitza: IAEDEN.

Per estar permanentment informats:
www.iaeden.cat

DARWIN
La botiga de natura i ciència

Passeig Marítim, 4 de Llançà
tel. 972.210.541
www.darwinnatura.com

Salvem l'Empordà

Campanya “Foc al Cor, Salvem l'Empordà!”

Després dels greus incendis d'aquest estiu a l'Empordà, hi ha hagut moltes iniciatives de diversa índole per promoure la recuperació de les àrees afectades. Diverses persones, entitats i promotors d'iniciatives de recuperació del territori cremat s'han dirigit a IAEDEN-Salvem l'Empordà en demanda d'assessorament i oferint donatius recollits en actes populars.

En vista de tot l'anterior, des de la IAEDEN-Salvem l'Empordà s'ha cregut que calia fer una campanya per a mirar de recaptar tota l'ajuda possible mentre els incendis encara estan frescos en la ment de molta gent. A més, creiem que des de la IAEDEN-Salvem l'Empordà havíem de realitzar un paper diferent del d'altres institucions, per arribar on generalment no s'arriba, per canviar maneres de fer establertes i potenciar un ús sostenible del territori i els seus recursos, per potenciar una economia local sostenible i que serveixi per a prevenir els grans incendis que afecten periòdicament a la nostra comarca, en uns moments en què el canvi climàtic, que estem patint, pot fer encara més destructius aquests incendis.

És per això que IAEDEN-Salvem l'Empordà ha impulsat la campanya “Foc al cor, Salvem l'Empordà!” que pretén aportar els diners recaptats a iniciatives relacionades amb la recuperació i la gestió de les zones afectades pels focs de l'estiu del 2012 a l'Empordà. Així doncs, hem publicat les bases de la convocatòria de projectes “Foc al Cor”, que tenen com a data límit de presentació el 31 d'octubre, i on el jurat escollit valorarà els diferents projectes presentats de forma ordenada i amb criteris científics i rigorosos. La intenció és impulsar projectes que serveixin per a la prevenció d'incendis forestals i contribueixin a un ús, gestió i explotació sostenible del territori que beneficiï l'economia local i la comunitat. Aquests projectes poden estar relacionats amb l'aprofitament forestal, l'agricultura, la ramaderia, la producció energètica, el gaudi del medi natural, el turisme i el sector cultural, etc. Es vol prioritzar projectes impulsats per persones, associacions i petites i mitjanes empreses vinculades a l'Empordà, que tinguin continuïtat i que puguin aportar beneficis ambientals i socials i potenciar una economia local sostenible, social i ambientalment responsable.

Així doncs, la recaptació s'ha dut a terme mitjançant dues vies, el número de compte corrent 2107 0125 32 4007516010 (Unnim) i la inclusió de la campanya dins la plataforma de micromecenatge Verkami, a qui agraïm el suport i l'ajuda aportada. El micromecenatge és una manera directa de finançar projectes amb la suma d'aportacions

individuals, tothom qui realitza una aportació es converteix en mecenes i rep recompenses a canvi de les seves aportacions. Les aportacions estan limitades en un termini de 40 dies, si passat el termini no s'assoleix l'objectiu de recaptació, s'entén que el projecte no es durà a terme i no es fan efectius els cobraments dels mecenes. Així doncs, la campanya "Foc al Cor, Salvem l'Empordà!" ha estat oberta del 4 d'agost al 12 de setembre i s'ha pogut assolir l'objectiu mínim de recaptació, 13.000 €, un euro per hectàrea cremada. Tot i així, a partir d'ara i fins al 31 d'octubre, encara es poden continuar rebent donatius al compte corrent.

El 4 d'agost fou el tret d'inici de la campanya a Verkami, aprofitant la iniciativa de les associacions Inkieta i Vendaval, que van organitzar una sèrie de concerts a la plaça Josep Pla de Figueres on van actuar Laia Vehí i Robert Molina, No problemo, Bananna Beach, Direcció Prohibida, Hot Penguins, DJ Sit i on també es va sortejar un quadre de la Wäwä. El 14 d'agost, també vam participar en la jornada benèfica per l'incendi a Llança "Llança Solidari Foc Empordà".

A més, vam decidir preparar unes samarretes que hem venut a la botiga de La Balera i a la parada de la campanya durant l'Acústica 2012 a Figueres. Durant l'Acústica, es va llegir un manifest i el lema de la campanya estava serigrafiat als gots. Molts músics també van mostrar el seu suport a la campanya esmentant les samarretes o bé posant-se les que els vam cedir; per exemple, Els Amics de les Arts ens en van firmar una que properament sortejarem. Així doncs, la visualització que ens va permetre l'Acústica i la venda de samarretes (de les quals ja hem exhaurit les talles per a adults), ens va donar l'empenta final per acostar-nos a l'objectiu de recaptació del projecte a Verkami, aquest fet i les aportacions dels últims dies posteriors a l'Acústica ens van permetre assolir els 13.000 € un dia abans de la Diada de Catalunya.

Foto: Neus Giró

Moment del concert organitzat per INKIETA i VENDAVAL.

Durant la Diada, també vam participar a la Fira d'Entitats de l'Arc de Triomf a Barcelona on, a part de les samarretes, també vam vendre les polseres de la Sandra Roura, que es va sumar a la causa benèfica. Actualment, encara podeu aconseguir les polseres realitzades en plata i amb un gravat dedicat a l'Empordà al local de la IAEDEN al carrer Sant Vicenç.

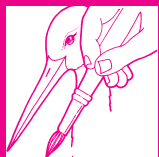
Els alumnes de 4t de l'Institut Olivar Gran de Figueres també es van sumar a la nostra iniciativa i el diumenge 30 de setembre, a les 5 de la tarda, van oferir una altra oportunitat per veure el musical *La Classe*, musical que ja van organitzar i protagonitzar a la Gala de final de curs 2011-2012. Els beneficis els destinaran a la campanya "Foc al Cor, de Salvem l'Empordà!".

Així doncs, volem agrair a totes les persones, mecenes i organitzacions que ens han ajudat a tirar endavant la campanya i fer-vos saber que actualment els nostres esforços es dirigeixen en fer difusió de les bases de la convocatòria de projectes "Foc al Cor" per tal de poder destinar els diners recaptats a projectes engrescadors que ajudin a la recuperació i prevenció dels incendis de l'Alt Empordà.

Qualsevol informació referent a la campanya es pot consultar a: (www.focalcor.cat)

Samarreta de la campanya i polsera disseny de Sandra Roura que s'ha sumat a la causa benèfica.

MEMORIAL ALBERT RAMON I ESTARRIOL

Diumenge 29 de juliol. Entrega de premis del concurs juvenil de dibuix i pintura de la natura XXI Memorial Albert Ramon i Estarriol

Un any més, al Cortalet del Parc dels Aiguamolls, ha tingut lloc l'acte d'entrega de premis que tanca l'edició d'enguany. El pintor Daniel Lleixà (a la foto) va adreçar als assistents unes paraules fruit de la seva llarga experiència en el món de l'art. Dirigint-se especialment als joves participants, però també a la resta de persones presents, va remarcar que instintivament tots tenim la necessitat de cercar la bellesa, uns d'una forma contemplativa, d'altres passant a l'acció per mitjà de l'art. Però malauradament, en la societat actual que ha deïficat tant l'economia, les activitats que no reporten beneficis immediats són menystingudes. Va alertar que si no es tenen en compte els artistes, el país pot caure en una decadència cultural de conseqüències imprevisibles, ja que l'art és un dels puntals bàsics per a l'equilibri i la felicitat de les persones. Des de l'organització dels premis, ens sentim plenament identificats amb les reflexions d'en Daniel Lleixà que ens esperonen a continuar endavant.

Foto: Ll. P.

ELS GUANYADORS

Fotos: L.I. P.

Premi Categoria A
(de 12 a 14 anys)
Obra: *Aiguamolls*
d'ELENA VILLALBA CAMINO

Premi Categoria C
(de 19 a 25 anys)
Obra: *El tigre*
de RADU ADRIAN PUIU

Premi Categoria B
(de 15 a 18 anys)
Obra: *Camí perillós*
de POL MUÑOZ PASTOR

Els Remena-rocs: Èxit del camp de treball realitzat a Portlligat a càrrec de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

La primera quinzena d'agost, el grup d'esplai de la IAEDEN-Salvem l'Empordà hem realitzat un camp de treball per a joves de 14 a 17 anys en el qual hi han participat 24 joves d'arreu de Catalunya. Durant aquests dies, hem extret bona part de la flora invasora de l'illa de Portlligat, principalment, dit de bruixa o unglà de gat, una planta molt nociva per a les espècies autòctones del nostre litoral.

A més, hem gaudit d'un entorn inigualable instal·lats al Mas Caials, a Cadaqués, i fent excursions a diversos punts del Parc Natural de Cap de Creus i també de l'Albera, així com fent un munt d'activitats d'educació ambiental i del lleure. Durant aquests dies, també hem tingut la sort de comptar amb la col·laboració de

Els i les participants a l'illa de Portlligat, a punt per creuar a terra ferma.

molts dels membres de l'entitat que han vingut a participar i enriquir així, encara més, els diferents aspectes del camp de treball.

Moltes gràcies a tots i a totes!

Sens dubte, un altre estiu inoblidable, almenys per a 24 nens i nenes i el seu equip de monitors/es!

Si esteu interessats en el grup d'esplai de la IAEDEN-Salvem l'Empordà:
(esplai@iaeden.cat)

Els i les Remena-rocs

Grup d'esplai de la IAEDEN-Salvem l'Empordà. Els Remena-rocs som: en Nil, en Pau, en David, en Diego, en Joan, l'Alina, la Mar, la Gemma, la Bruna, la Xènia, l'Ari i la Sandra.

Els i les participants mostrant els resultats del taller d'ecologisme, on es va tractar el tema de la importància ecològica dels pradells de Posidònia així com també la problemàtica associada a les àncores que arrenquen aquests fons marins.

Alguns dels participants en directe, a ràdio Cadaqués, donant a conèixer diferents aspectes del camp de treball i la problemàtica de la conservació dels pradells de Posidònia.

Custòdia agrària a l'Empordà

Consum de proximitat!!!! Molt més que proteïna!!!!

“Un paisatge que alimenta” és una afirmació més viva que mai després del gran incendi del mes de juliol. Hem vist com és d'important la conservació de les activitats forestals i agrícoles que modelen el paisatge empordanès. El paisatge no és un valor purament sentimental o cosa de grups ecologistes, el paisatge ha esdevingut una identitat i també un recurs econòmic. Una comarca que depèn del turisme i que fa bandera del paisatge, la seva conservació també es pot mirar des d'una òptica purament econòmica.

En aquest article, no pretenem aprofundir en les causes del foc, ni en les polítiques d'extinció o conservació dels nostres boscos. Però si en alguna cosa tothom es posa d'acord, és que les activitats agrícoles lligades al territori desenvolupen un factor clau en l'extinció passiva del foc.

Fotos: L. P.

L'abandonament de camps de conreu i la progressiva despoblació rural ha fet que antics camps i terrasses, abans cultivades, ara hagin esdevingut un perfecte polvorí per a la propagació del foc. En canvi els olivets, les vinyes, els camps de cereals..., actuen com a zones on la intensitat del foc disminueix i es fa més fàcil la seva extinció. Les zones de pastura (amb espècies com la vaca de l'Albera, ovelles...) obren espais enmig del bosc, netegen el sotabosc i ajuden al manteniment del paisatge de mosaic. Paral·lelament, activitats complementàries a l'activitat agrícola, com la venda de llenya o d'altres productes procedents del bosc, que envolten les finques, ajuden a la seva gestió, neteja i conservació.

Però, el manteniment de l'activitat agrària, com sempre, va lligada a la seva viabilitat econòmica. Per això, des de la custòdia agrària de l'Empordà, creiem que el consum de productes de proximitat i especialment de les finques que han signat un acord de custòdia és la millor manera que tenim per ajudar a la preservació dels incendis a la nostra comarca, ja que aquestes finques actuen com a bombers durant 365 dies l'any. Si consumim productes de custòdia aconseguim molt més que proteïna!!!!

Per promocionar els productes de custòdia d'aquelles explotacions compromeses amb el medi i que tenen un acord de custòdia, s'ha començat una campanya amb el passí d'un spot publicitari als cinemes de Figueres i Roses, passí de falques publicitàries, difusió i promoció del catàleg de productes de custòdia i la difusió específica a les cooperatives de consum de comarques de Girona.

No us oblideu que podeu trobar el llistat de productes de custòdia i molta més informació al blog <http://agroterritori-iaeden.blogspot.com/>.

Reflexions d'en Ramon

Sobre el model energètic...

Voldria reflexionar avui sobre la futura davallada energètica i sobre les possibles alternatives al problema que això representa. Comencem, doncs, dient el que molts ja saben. El zenit de la producció del petroli, el Peak Oil, ja és aquí i s'espera una reducció de la producció mundial de barril. Som molts els convençuts que amb la nova situació energètica no es podrà continuar amb l'actual model de creixement. No obstant això, la voluntat política i econòmica és continuar creixent com si aquest problema no tingués influència en el creixement. El cert és que durant el segle XXI, ni l'economia, ni la política es lliuraran de les conseqüències de la davallada energètica. Davant del futur energètic, es pot dir que existeixen dos punts de vista a Catalunya. D'una banda, estan els que repeteixen fins a la sacietat que el tema quedarà resolt amb les energies alternatives, eficiència, investigació i també amb les nuclears i que es podrà seguir amb el devastador model de creixement actual. Dins d'aquest grup, hi ha la majoria de partits polítics i part important de la societat civil. És una postura que tranquil·litza i dona vots. D'altra banda, hi ha tot un corrent de gent, de científics, grups ecologistes i alguns partits d'esquerres que manifesten que ni amb les energies alternatives ni amb les nuclears s'aconseguiria cobrir el buit que deixa el petroli i, per tant, serà impossible un creixement com el que fins ara s'ha mantingut. Aquest és un pensament que incomoda i que no dona vots als partits polítics. Respecte a les nuclears, podríem dir que no són cap solució. Entre altres motius, per la propera arribada també al zenit de l'urani, l'aposta nuclear és dubtosa, fins i tot entre els partidaris del model. Respecte a les energies alternatives, és clar que s'han de potenciar al màxim, però el problema és que, segons molts investigadors, hi ha una gran part de consum energètic que no és elèctric i que és molt difícil substituir-ho amb energies alternatives com l'eòlica o solar. La solució passarà per consumir menys energia primària (els rics essencialment), ja que cap al 2050 no només la producció de petroli convencional estarà al límit, sinó que altres fons energètiques (carbó, gas, urani...), també. Res serà com abans. El canvi de paradigma serà obligatori. És l'hora de preparar la transició cap a una societat amb menys consum d'energia o no arribarem a temps. La disminució energètica té una relació directa (comprovada) amb el PIB, per tant, menys consum d'energia significa forçosament decreixement. El nostre objectiu ha de ser que aquest decreixement inevitable no sigui salvatge com ara, sinó sostenible i fora del model neoliberal. Però els mercats, la banca, el capital mundial aposten per continuar amb el creixement *as usual* perquè els va molt bé i no volen ni sentir a parlar de canvi de paradigma ni de decreixement. Són els que més pressionen els governs perquè

res canviï en aquest sentit. Aquest comportament d'estruç ens porta a malgastar egoïstament l'energia que ens queda. Els amos del món, insolidàriament, han decidit gastar l'energia de les futures generacions per a guanyar més diners! No vull ni pensar què opinaran de tots aquests irresponsables! Molts això no s'ho creuen i pensen que l'home, amb la ciència, els salvarà, o diuen que existeixen solucions amagades: hidrogen, fusió, etc. "Solucions" sense resultats pràctics. S'aplica la cultura de la negació com en temps d'Aristòtil, al 340 aC quan defensava que la terra era rodona i els savis ho negaven. La realitat és que si no plantegem ara correctament la societat del futur amb una idea de reducció del consum energètic, els nostres fills ho passaran malament i potser nosaltres, també. No és fàcil entrar en una transformació tan radical. Castroriadis escriu que per aconseguir construir un altre paradigma primer hem de descolonitzar el nostre pensament, en aquest cas del mite del creixement. Com diu Kenneth Boulding: "...qui cregui que el creixement exponencial pot continuar per sempre en un món finit és un boig o un economista." M'agradaria creure que la Generalitat ja està en un camí de canvi de model energètic, però no és així. El Pla d'Energia i Canvi Climàtic 2012-2020 proposa un escenari energètic dins del desacreditat creixement sostenible! "S'obliden" de considerar el gran descens de producció de petroli entre 2020 i 2050 indicat a la corba de Hubbert, acceptada científicament. El Pla provocarà un endarreriment de la solució, ja que aposta pel creixement sense tenir en consideració la mare terra. Vist tot això, és clar que som nosaltres els que hem de començar a preparar el camí de la transició energètica actuant localment des de les comarques gironines. Pensant en un futur amb poc petroli, els temes a tractar s'acumulen, tots són importants. Ja vàrem mencionar a l'anterior escrit aquestes idees, però atesa la seva importància, voldria avui aprofundir una mica més. Començaré per la mobilitat. En pocs anys, quan el preu dels combustibles es posi pels núvols, els cotxes seran andròmines. Com alternativa, el cotxe elèctric té moltes limitacions ja sigui per les bateries, per les xarxes elèctriques deficientes o per la dificultat de la generació elèctrica. Per tant, es reduirà molt la producció de cotxes, les carreteres i autopistes seran cada cop menys utilitzades i necessitarem essencialment trens i transport col·lectiu. També haurem de planificar ciutats i pobles compactes amb els serveis agrupats per afrontar una mobilitat reduïda. S'ha d'insistir a fer campanyes contra la planificació especulativa d'urbanitzacions, l'ampliació d'autopistes i a favor del ferrocarril convencional i no del TGV de baix rendiment social. Un altre punt essencial en el futur serà la producció d'aliments. S'ha de tenir en compte que el procés productiu d'aliments d'avui consumeix molts combustibles fòssils. Amb el nou escenari s'haurà de potenciar l'agricultura local, els horts urbans i una planificació que potenciï els usos agrícoles de baix consum. Un altre punt molt important a considerar és l'aigua, hem d'insistir a defensar els nostres rius. Vull esmentar també la necessitat d'un projecte global d'alternativa energètica, on sigui el territori qui decideixi els plans edílics i solars així com les infraestructures elèctriques. En aquest sentit, s'ha d'apostar per una xarxa descentralitzada i intel·ligent i no per la continuació de la MAT. Els boscos, la biodiversitat, el turisme, la costa, etc., són també temes importants, però manca espai per descriure'ls. Tenim molta feina a fer!

Ramon Caralt Elias

RIO+20; un pas més a prop del col·lapse de la nostra civilització

Segurament no farà falta recordar al lector que entre el 20 i el 22 de juny s'ha celebrat una cimera mundial on es reunien 130 caps de govern, una cimera que podria haver estat molt i molt important. Era la Conferència de les Nacions Unides sobre el Desenvolupament Sostenible i on s'haurien d'haver pactat les polítiques mundials per redreçar la salut del nostre planeta malalt. També s'ha batejat com a Rio+20 en organitzar-se en la mateixa ciutat que acollí, l'any 92, aquella famosíssima "Cimera de la Terra". Però l'any 1992 no es pretenia ja el mateix? Certament. No va ser durant aquella cimera de l'any 1992 que es va presentar públicament el concepte de "desenvolupament sostenible", la clau per salvar el planeta? Certament. Però han passat 20 anys, s'ha dissenyat molta política sota el segell del desenvolupament sostenible... i el nostre planeta es troba més malalt que mai. Potser no ha estat més que un truc de màgia per seguir marejant la perdiu. I ara, en aquesta nova cimera, ens volen vendre un nou producte, "L'Economia verda", la nova solució per a tots els mals que pateix la Terra. Però passaran 20 anys més, se celebrarà Rio+40 i copsarem que la nostra civilització es troba més i més a prop del col·lapse. I és que el text aprovat en aquesta cimera torna a ser incapaç de guiar el canvi, ja que torna a defensar més "creixement material" per solucionar els problemes ambientals. Torna a ubicar de nou el "creixement" al costat de les solucions en lloc de jutjar-lo, d'una vegada per totes, com la veritable causa del problema. L'argumentari del document aprovat a "RIO+20" és el següent:

- Per a desenvolupar-nos com a humanitat necessitem **CREIXER** econòmicament i, a més a més, que sigui de manera **SOSTINGUDA**, il·limitada...
- Però no patim; perquè el nostre desenvolupament sigui ecològicament "sostenible" el nostre capitalisme tan sols necessita funcionar com una **ECONOMIA VERDA**.

Perquè el lector ja ho sap prou bé: "per molt verda que pintem la nostra economia és impossible mantenir un creixement econòmic material infinit en un planeta amb límits materials". I, certament, aquesta és la veritable "veritat incòmoda" que els líders mundials es capfiquen en ignorar. En aquest sentit veiem, tot seguit, algunes de les "intencions" del document aprovat:

PUNT 19: "Reconeixem que s'ha d'assolir el Desenvolupament Sostenible mitjançant el **CREIXEMENT ECONÒMIC**".

PUNTS 56 i 58: "L'Economia verda és un dels instruments més importants disponibles per assolir el Desenvolupament Sostenible. L'**ECONOMIA VERDA** ha de promoure el **CREIXEMENT ECONÒMIC SOSTINGUT**".

PUNTS 149 i 150: "Reconeixem el desenvolupament de polítiques macroeconòmiques per assolir un **CREIXEMENT ECONÒMIC SOSTINGUT I UN DESENVOLUPAMENT INDUSTRIAL**".

PUNT 226: “Acceptem els programes sobre modalitats de consum i producció sostenibles, però destaquem que aquests programes són “voluntaris”.

PUNT 252: “Reconeixem que la bona governança i l'estat de dret són fonamentals per a un CREIXEMENT ECONÒMIC SOSTINGUT”.

PUNT 281: Reafirmem el paper fonamental que pot exercir una “liberalització del comerç” per a estimular el CREIXEMENT ECONÒMIC.

PUNT 282: “Amb la finalitat de participar eficaçment en el programa de treball de l'ORGANITZACIÓ MUNDIAL DEL COMERÇ (OMC), els països en desenvolupament necessiten una major cooperació per part de totes les parts interessades”.

Però en què consisteix aquest invent de “L'ECONOMIA VERDA”?

Doncs en la internalització dels costos ambientals en l'economia i en posar un preu a l'aire que respirem, a l'aigua que bevem, als arbres que ens ofereixen ombra... tot suposant que les coses a les quals s'atorga un valor passen a ser comptabilitzades i, d'aquesta manera, passen a ser “valorades”. Organitzacions com el BANC MUNDIAL ja estan divulgant mètriques i equacions per a posar-hi preu a tot. Però, repeteixo, no n'hi ha prou amb una economia comptable dels recursos naturals ja que una economia, perquè sigui realment ecològica (i democràtica): 1) No pot créixer materialment de manera infinita. 2) No pot basar-se en aquest CREIXEMENT SOSTINGUT que defensa el document aprovat a RIO+20. 3) Ha de defensar el Principi de Precaució, que ja estava present en l'agenda de Río 92, però que s'ha apartat a RIO+20. 4) Ha de redistribuir la riquesa a nivell mundial. 5) S'ha d'allunyar d'aventures tecnològiques que es prevegin arriscades ambientalment. 6) Ha de reforçar la democràcia, en lloc de reforçar el poder de les empreses transnacionals. 7) No ha d'imposar els interessos del lliure mercat com a únic límit insalvable.

Per reblar el clau, la conferència oficial ha restat totalment sorda a la cimera alternativa, la qual se celebrava a escassos quilòmetres; la “Cimera dels Pobles”, on moviments socials i populars, sindicats, pobles indígenes, organitzacions de la societat civil i ecologistes de tot el món clamaven per un canvi de paradigma econòmic que superi el capitalisme. La declaració final d'aquesta Cimera dels Pobles denunciava, i amb força raó: 1) El segrest “corporatiu” de l'ONU. 2) La irresponsabilitat demostrada durant aquesta cimera per a la majoria dels governs envers el futur de la humanitat i del planeta. 3) Que a la cimera oficial s'hi van promoure, sobretot, els interessos de les corporacions.

Lamentablement, tot plegat pot haver estat més del mateix: 1) Per la “seva” part: intencions prou fosques, molta força i molt poder. 2) Per part “nostra”: bones intencions i molt poca força.

Xavier Vizcaino

Llibre recomanat

El canvi climàtic; els millors llibres sobre la pitjor amenaça

Terra: li estem destruint els òrgans i els teixits, l'estem intoxicant i li estem provocant una febrada de nassos. Pel que fa a aquesta febrada, els científics ens adverteixen que els boscos amazònics es transformaran en sabanes, l'acidificació dels oceans i l'aturada del corrent de l'Atlàntic Nord els portaran a la indigència piscícola, s'extingiran entre el 50 i el 80% de totes les espècies vives. El futur Empordà s'assemblarà més al Sahel que a un bosc mediterrani, el nivell del mar pot pujar més de 25 metres... Tot i que tan sols es tracta d'una malaltia que la biosfera superarà amb cert patiment autocuratiu (tal com ho ha fet les altres cinc vegades, quan va emmalaltir de gravetat, abans que existíssim els humans) aquest serà el fantàstic patrimoni que heretaran els nostres fills, sense oblidar la fragilitat de la nostra civilització ja que, si no curem la Terra a temps, el nostre estil de vida lleparà de valent en el transcurs d'un o dos segles.

Per aquest motiu és que els ecologistes ens capfiquem en la qualitat de vida de les futures generacions.

Però per què aquests senyors tan “previsors” estan tan segurs de les seves previsions? Doncs perquè s'agafen a la pitjor i, alhora, la més “previsible” de totes les previsions: el canvi climàtic, la febrada del nostre planeta. Fem una mica d'història per saber com hem arribat fins aquí. Fa un segle i mig fou quan els humans vàrem descobrir el poder de tres fonts d'energia més barates i més eficients que la força dels braços dels esclaus negres.

I el gas, el carbó i, sobretot, el petroli li van atorgar a la humanitat el poder suficient per fer avançar la seva tecnologia fins a nivells increïbles. Però també li van atorgar prou “poder” per afectar per primera vegada la salut del nostre planeta. I s'entén quan recordem que els humans hem estat prou llestos per a inventar la bomba atòmica, però alhora prou estúpids com per a fer-la esclatar. En resum: l'atmosfera s'escalfa perquè portem més de cent anys escopint-hi gasos d'efecte hivernacle, producte de la combustió del gas, del carbó i del petroli. Són uns gasos que, generats i equilibrats de forma “natural”, ja li va prou bé a la biosfera, proporcionant-li una temperatura mitjana de quinze graus positius en lloc dels divuit graus negatius que li pertocaríen. Però insuflats sense parar durant segle i mig, aquest excedent de gasos han transformat aquest jersei que ens abrigava, la biosfera, en tot un anorac farcit de plomes.

El lector inquiet podrà informar-se millor llegint alguns dels llibres següents. Per començar, hem d'admetre que han estat els britànics els més matinadors en reflexionar sobre el canvi climàtic. I és que els investigadors nord-americans semblen idiotitzats pel

“negacionisme” militant dels lobbys empresarials i d’un govern que ha arribat a prohibir-li a la mateixa NASA que es pronunciï sobre el canvi climàtic.

I s’entén: potser parlem d’una dictadura corporativa, i no pas d’una veritable democràcia.

Això vol dir que la literatura nord-americana sobre el tema ha estat a l’alçada de la política del país més “escalfador” del planeta, el que també ha boicotejat tots els intents planetaris per frenar el canvi climàtic.

Per tot plegat us recomanem un grapat d’autors britànics.

Començarem pels plats més suaus, com *L’informe Stern*, de l’editorial Paidós, que recull l’estudi realitzat per encàrrec del govern de Tony Blair sobre els *pressupostos* necessaris per frenar el canvi climàtic. I, evidentment, ve a demostrar-nos que com més triguem més cara ens resultarà la broma. A més, recull unes bones estimacions sobre futurs efectes ambientals i socials realitzades per l’IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), l’agrupació de 2.000 científics de tot el món per encàrrec de l’ONU.

Qui s’ha lluit més, però, amb el tema és el professor de l’Oxford Brookes University, Georges Monbiot. El seu llibre *Calor, como parar el calentamiento global*, de l’editorial RBA, recull l’assaig tecnològic, polític i social més seriós que he pogut trobar fins ara.

En aquesta mateixa línia tenim una veritable joia: *Sis graus, el futur en un planeta més càlid*, de Marc Lynas, premi de la Royal Society al millor llibre de divulgació científica, i que ens explica les previsions sobre els impactes socials, econòmics i materials que ens comportaria cada grau d’augment de la temperatura mitjana del nostre planeta (1, 2, 3, 4, 5, 6 graus...).

La bona notícia que ens presenta és que cap dels que ara llegim aquest butlletí patirem les seves nefastes previsions.

La mala notícia és que, si no reaccionem a temps, els nostres fills, néts i besnéts no viuran gaire millor que com ho fèiem en l'època més fosca de l'edat mitjana.

Pels que us espanti tanta lectura, la National Geographic ha editat fa uns anys un DVD, farcit d'efectes especials, que recull l'essència d'aquest llibre: *Seis grados que podrán cambiar el mundo*.

I si us refieu d'un dels cervells més ben dotats del segle XX us proposo *La venjança de la Terra*, editat per Columna i escrit per James Lovelock, el creador de la “teoria Gaia”. Dins d'aquest marc teòric, el llibre ens presenta la visió més pessimista, la que afirma que ja no hi ha res a fer, que el mal ja està fet, que hem d'anar-nos preparant per la gran patacada...

Ara us convido a allunyar-nos de les Illes Britàniques fins a les antípodes, on Tim Flannery, un naturalista australià, ha escrit (segons el meu entendre) la introducció més entenedora al canvi climàtic: *El clima está en nuestras manos; historia del calentamiento global*, de l'editorial Taurus, on presenta els mateixos arguments que James Lovelock, però escrit amb l'esperança que la humanitat arribi a frenar el canvi climàtic.

Una humanitat en la qual Lovelock ja no hi creu.

Els espanyols també han editat un llibre interessant en l'editorial Catarata: *Energía sin CO₂; realidad o utopía* a càrrec del seu Consejo Superior de investigaciones Científicas, el CSIC, i que ens presenta un llibre tècnic molt ben amanit amb gràfiques força pedagògiques.

I potser, amb tanta lectura, algun dia no gaire llunyà tornarà a sortir al carrer un altre milió i mig de catalans a reclamar la nostra independència; en aquest cas de la independència de les transnacionals petrolieres. Segurament és el que ens agradaria més als que us escrivim des de la IAEDEN i Salvem l'Empordà.

Xavier Vizcaino

BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ

En/Na .....
 De professió .....
 Domiciliat a .....
 Població ..... Codi Postal .....
 Comarca ..... Telèfon .....
 Data naixement ..... DNI .....
 Adreça electrònica .....

S'inscriu a la IAEDEN com a soci:

Soci juvenil, fins a 25 anys	(15 € l'any, mínim)	☐	€
Soci numerari, ordinari	(35 € l'any, mínim)	☐	€
Soci familiar	(45 € l'any, mínim)	☐	€
Soci protector	(70 € l'any, mínim)	☐	€
Jubilat	(10 € l'any, mínim)	☐	€

Data i signatura

Voldries col·laborar activament amb l'entitat Sí
 No

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom del banc o caixa .....
 Adreça de la sucursal ..... Població .....

Codi banc				Núm. sucursal				control				núm. cc o llibreta							

Titular del compte .....
 Domicili del titular .....

Distingits senyors: Els agrairé que, fins a nova ordre, atenguin amb càrrec al meu compte els rebuts que els presenti la IAEDEN, a nom del soci que figura adjunt.

..... 201 .....
 Firma del titular del compte

NOM DEL SOCI ..... soci núm. ....

